

Dajana Tadić
HEROJI PO ŠIFRAMA

Dajana Tadić
HEROJI PO ŠIFRAMA

Izdavač: Imprimatur d.o.o.

Za izdavača: Boris Maksimović

Lektor: Sonja Lero Maksimović

Dizajn korica: Mile Mičić

Grafička priprema: Sonja Lero Maksimović

Štampa: Grafid d.o.o.

Za štampariju: Branislav Ivanković

Tiraž: 300

Godina: 2018.

ISBN: 978-99976-724-1-4

Dajana Tadić

HEROJI
PO
ŠIFRAMA

POSVETA

MOJ ŽIVOT JE knjiga, oduvijek sam to smatrala. Poglavlja, jedno za drugim, smjenjuju se kao proljetno sunce i kiše, ostavljajući iza sebe jednu novu mene, sa novim iskustvima, greškama i lekcijama. Svako poglavlje je jedna avantura koju sam podijelila sa osobama koje su prošle kroz moj život ili su ostale u njemu. Neki su me promijenili, neke sam ja promijenila, ali svako od njih ostavio je trag u mom životu.

Ovo je najveća avantura na koju sam ikada krenula i željela bih je posvetiti dvojici muškaraca koji su najviše obilježili moj život i učinili me osobom kakva sam.

Onom koji mi je pokazao da i ja mogu doživjeti „živjeli su sretno do kraja života“, da i oštećeni imaju pravo na ljubav i da obećanja ponekad mogu i da traju. Hvala ti, moja savršeno oštećena i oblikovana ljubavi.

I najhrabrijem od svih ljudi koje sam susrela na svojoj životnoj stazi, najboljem prijatelju, čovjeku sa suncem u očima, jer me je podsjetio da priče sa početkom „bilo jednom“ nikada ne umiru. Hvala ti, Peđa.

UVOD

NEGDJE U MOJOJ mašti, tamo gdje se moji snovi spajaju sa ovo malo realnosti što mi je još ostalo, nastao je jedan divan san. Sanjala sam slovima, riječima koje se nižu u najljepše niske bisera oko vrata nekih ljudi koje do tada nisam ni poznavala. A željela sam. I željela sam da ih upoznaju svi. Jer su zaslužili.

Sanjala sam pod prstima dodir stranica ispisanih nekim nepoznatim a bliskim riječima. I miris tek osušenog mastila na žućkastom papiru.

Tu su nastali heroji, moj mikrokosmos unutar ovog malog svijeta koji smatramo velikim, a i ne slutimo koliko većih svjetova se krije u nama samima.

Moji heroji su stvarni ljudi, stvarne priče, stvarni događaji. Pronašla sam ih, ili su oni pronašli mene, kako bismo zajedno pričali o onome čega se veliki broj ljudi boji – životu sa nedostacima. Pričali smo najčešće suzama, vrlo često zagrljajima i nikada činjenicama, jer one su ono što i svi drugi znaju. Mi smo te druge učili emocijama. Strahovima. Pobjedama. Inatu.

I tu je suština svega. Inat. Bunt. Vrisak u prazninu koju su mi prognozirali. Moja knjiga, moji heroji, moj su prkos životu i sudbini.

Pričaću vam naizgled nepovezano, kao da pišem zbirku pripovjedaka potpuno različitih među sobom. Ali negdje ćete, ukoliko budete čitali srcem, naići na jednu tanku nit koja čvrsto veže sve moje heroje, a to je snaga. Ona nadljudska, potrebna i za pobjedu i za prihvatanje poraza. I poklonićete se tim čarobnim zamišljenim osmijesima, ljudima i njihovim sudbinama.

Za početak, ja sam Dajana, djevojka na početku četvrte decenije, rođena u gradu ljepote, kestinja, zelenog Vrbasa i legendarnih priča o zabranjenim ljubavima. Rođena sam na Balkanu, u godini kada se sve mijenjalo, kada je jedna država meda i mlijeka počela da „ište čašu žuči“. Julskog jutra, dok je sunce umivalo moj voljeni grad, udahnula sam prvi plačni udah. Prvi, kao uputu za dalji život.

Ovo su redovi sa najmanje osmijeha koje ćete pročitati u ovoj knjizi, na mjestu posvećenom nevidljivim herojima koje srećemo svakog dana, a i ne znamo da prolazimo pokraj osobe sa bezbroj strahova, briga i boli, koja nam se i dalje osmjehuje ljepše i iskrenije nego oni najsretniji. Tim herojima je ova knjiga posvećena, o tim herojima pišem, njima se divim. Moju priču, vjerujem, ispričaće nekad neko drugi.

§

TOLSTOJ JE REKAO da sve srećne porodice liče jedna na drugu, a da je svaka nesrećna porodica nesrećna na svoj način. Ja kažem da su svi zdravi ljudi isti. Bolesni, oni su bolesni svako na svoj način, ma koliko im dijagnoze bile iste. I ja sam nekada davno bila dio te predstave, tragične komedije zvane put ka izlječenju. Sjaj i bijeda društva, to se sve može upoznati za samo jedan dan ili mjesec proveden na bilo kom odjeljenju bilo koje zdravstvene ustanove. Sve su bolnice iste, danas to znam. Koliko god bile sređene ili zapuštene, koliko god osoblje bilo drsko ili prijatno, činjenica da ste jedan od zatvorenika sa nepoznatim rokom odsluženja kazne uvijek vam prostorije učini depresivnim mjestom. Bolnička soba je mjesto dovoljno veliko da u njoj možete čuti sopstvene misli kako odzvanjaju, a dovoljno malo da nemate kuda pobjeći od njih.

Moja prva bolnica bila je mjesto sa visokim stropovima i teškim metalnim krevetima, koji su stvarali škriputavu muziku svaki put kada bih malo dublje udahnula. Ni danas ne znam namjenu svih rupa u zidovima i prozora napola zatvorenih. Valjda je to neka posebna medicina u koju naši sitni umovi ne mogu da proniknu. Bio je to prostor dovoljno prostran da u svakom ćošku možete da nađete po jedno izbezumljeno lice koje tetura pred životom dok mu se on krezubo smije i dovoljno skućen da od takvih lica ne možete da pobjegnute. Svako u svom mračnom svijetu, praveći se hrabar i milosrdan, a ujedno

plačući i pitajući se da li je bol onog do njega veća, dan za danom provodi trenutke u kojima je i vazduh težak. Svake večeri, neko od njih se moli Bogu da ga uzme, a onda Mu sljedećeg dana zahvaljuje što mu je poklonio još jedno novo jutro. Apsurd. Komedija. Tragedija. Čak ni danas ne znam kako bih nazvala tu zgradu. Možda joj sam njen naziv najbolje i odgovara. Bolnica – mjesto gdje stanuje bol.

U mojoj smo predstavi glumili, svako u svojoj ulozi hrabrog spasioca onog pored sebe. Na krevetima koji život znače uveče bismo pali, svoja istrošena tijela položili na bjezinu postelje koja je rađala samo crne misli, posmatrajući u daljini život koji su srećnici oko nas vodili u svojim domovima, u parkovima, na slobodi. Kap po kap, čarobna tečnost u našim venama oduzimala nam je snagu, dah, volju, ali i davala nam život, minut po minut, dan po dan, da bismo dobili još koji mjesec, godinu, a nasretniji i koju deceniju. Ja sam vjerovala da sam od ovih posljednjih, odbijala sam da svoj život produžavam, htjela sam novi početak, novi vijek. Bila sam ona Njegoševa voćka čudnovata, od mene su se kao o stijenu lomili talasi, dok im upornost ne slomi novi dan. Ustajala sam i padala, ponovo ustajala, hodala, padala i opet ustajala. Odbijala sam da budem sjećanje. Učila sam tih dana kako vjerovati više, osjećati strasnije, predati se sa više povjerenja. Učila sam kako živjeti znajući da sutrašnji dan možda i ne nudi buđenje. I kako se izboriti kada se probudim. Najteže lekcije su me svakog dana sačekivale u mreži života u koju sam se uplela. I nisu bile kraj, nisu bile najteže koje ću naučiti.

Tačno devet mjeseci nakon početka borbe uplovila sam u novu bitku. Postala sam preživjeli brodolomnik. Neko iz međuvremena, međuprostora i međuživota. Shvatila sam da sam ona čije je ime zamijenjeno brojem, šifrom, dijagnozom i snimkom. Sudbina, sjajan režiser, učinila me je glavnim akterom svoje igre, u kojoj je ulog bio prevelik. Ne znajući da li sam

lutkar ili marioneta, kao voda sam tražila put među stijenama i stvarala novi gdje ga nije bilo.

Danas sam tu, zaspala u jednom juče, probuđena u nekom novom sutra, uskraćena za danas, koje zaobiđoh tražeći put ka preživljavanju. Moja bitka traje i dalje, ali strah od odraza u ogledalu polako nestaje, krici i dalje postaju glasniji, samo što duša manje boli. Ponosno nosim ožiljke iz rata u kojem su mi amputirane godine života. I shvatam ono što me drži tu gdje sam, što se može naučiti samo na tom jednom životnom putu, onom za koji ni danas ne znam da li njime treba proći ili ne. Shvatam da smo samo zrnca nebeske prašine i tren u vječnosti igre anđela. Život nam je prekratak za nebeski, ali i predugačak za ovozemljski časovnik da bismo ga živjeli sa sramom i strahom. Vjerovala sam, a vjerujem i danas, da od svega što u životu napravimo, pomislimo ili osjetimo, knjiga u kojoj su zapisane naše boli ima najviše stranica i nadeblje korice. Čuvana je pod budnim okom našeg anđela i s njom jednog dana odlazimo kod Stvoritelja na posljednji sud. Uzdamo se u Njegovu milost i vjerujemo da je pokajanje, sabrano sa svim bolima koje nosimo u toj uvijek predebeloj knjizi, dovoljno da nas On primi pod svoje skute. I to je ono što nas održava u životu dok tu istu knjigu ispisujemo.

Mene je vjera održala. Zato i jesam ovdje gdje sam. Zato i čitate moje riječi. A ja ih pišem samo iz jednog razloga – da biste i vi vjerovali.

§

KADA STE BOLESNI, knjige o čudesnim izlječenjima pojavljuju se niotkuda. Čak vam i naslovi u knjižarama počnu ličiti na štivo koje bi vam moglo ponuditi čarobnu formulu. Prvo čitate i probate, a onda doživite i osjetite. I shvatite na kraju da ne postoji čarobna formula, nadmoćni špinat ni začarani pasulj koji vas može izliječiti. Izliječiti vas može samo ono što vas i ubija.

Voljela bih da svako ko pročita redove iznad shvati suštinu i porazgovara sa svojim unutrašnjim bićem, ozdravi ga i učini sretnim. Jer ne postoji vrijeme koje je pravo za to. Isto kao što ne postoji pravo vrijeme za spasavanje sopstvenog života samo sa sedam hirurških končića nade. Za to nikada nije pravo vrijeme. Za sve ostalo uvijek jeste. Bilo je i meni.

Dvadeset pet godina je pravo vrijeme za sve. Sa 25 godina ruke su vam dovoljno spretne i jake da drže i povlače sve konce života. Sa 25 ste dovoljno mladi i dovoljno odrasli da znate šta, kako i kad. Sa 25 možete sve. Pa i neke stvari koje ne trebate.

C je čarobno slovo. Pogotovo kada ga dopišete uz svojih 25 godina. Zaobljena linija koji vam iz korijena promijenjeni navike, razmišljanja, način na koji posmatrate svijet. Učini vas boljim ili lošijim osobama, nauči vas strpljenju ili vam ga potpuno uzme. Jednom kada se pojavi, C je početak, sredina i kraj svega, sve dok je tu, dok traje, dok ne naučite iz njega

izvući ono najbolje i krenuti dalje, ostavljajući ga u mraku sopstvenog poraza.

C je moje čedo, damar života i spoticanja, ono što ne dam nikome i što za sto života ne bih dala. Ne mogu da se sjetim šta mi je odnio, osim nekoliko mjeseci života. Ali je spisak stvari kojima me je naučio impresivan.

Mali koraci daleko stižu

Okolo je bliže. Sporije je sigurnije. Dvije lekcije koje sam još kao dijete naučila i negdje u odrastanju izgubila. Grabila sam, poput gazele osvajala stepe života, jednu za drugom, bivajući sve veća, a istovremeno, poput balona, ispunjena prazninom. On me je naučio umijeću malih koraka i strpljenju sigurnosti.

Svaki dan je dobra prilika da se osvoji svijet

Da, baš tako. Svaki dan je prilika da se osvoji svijet. Pa i onaj najbitniji i najveći – svijet unutar sebe. Dvadeset dva dana potpune izolacije, 528 sati provedenih bez dodira sa stvarnošću i ljudima, ja sam osvajala svjetove unutar i oko sebe, zamišljene i stvarne, pune nemani koje lede krv u vena. I izlazila kao pobjednik. Svaki put. Svakog dana. Jer sam bila voćka čudnovata, stijena sastavljena od same volje čelika. I vjere velike kao nebo.

Sretni ljudi su zdravi

Nisu svi zdravi ljudi sretni, ali unutar jednog zdravog čovjeka nalazi se milion misli i želja, pokreta, šarenilo i različitost. Bolesni ljudi imaju jednu zajedničku karakteristiku – svi su nesretni. Možda zbog toga što je, kako pročitah jednom, „rak smrtonosna bolest duše“. Jedina lekcija koju sam na završetku svog liječenja dobila odnosila se upravo na to: „Dajana, budi sretna, sretni ljudi nisu bolesni.“

Iz najtežih borbi niču najljepša prijateljstva

Bolnica je mjesto gdje stanuje bol. Stotine svjetskih jezika da je opiše i taj izraz prilagodi sebi, svaki će značiti isto. Ali na tom mjestu stanuje i prijateljstvo. Ljudi različitih godina, vjera, želja i razmišljanja okupljaju se oko jednog cilja, podrška su jedni drugima, iako su i sami preplašeni za život, kako svoj tako i život onoga pored sebe. Iz tih najtežih borbi, kao najljepši cvijet, u mom životu procvjetala su neka prijateljstva, neke ljubavi koje se ne gase ni toliko godina poslije, povjerenja koja ni najveća udaljenost i najduža razdvojenost ne može da pomuti.

Sunce sija i iza oblaka, samo ga ne vidimo svi

Znate onaj osjećaj kada se svijet urušava pred vašim očima, a ruke su vam kao vezane? Da, svi to prije ili kasnije doživimo, gledajući na koju stranu da okrenemo glavu kako ne bismo vidjeli sunovrat sopstvenog svijeta. A i ne slutimo da je dno samo dokaz da nas očekuje uspon. Da je noć najcrnija pred svitanje i da, iako nam vidike remete crni oblaci, tamo negdje sunce i dalje sija, stidljivo promaljavajući svoje zrake za one najupornije, za one koji se ne boje gledati i vjerovati. I da nas, koliko god da je naš svijet uništen, negdje iza nekog ćoška, strpljivo čeka naša sreća, sa planovima puno većim od nas samih. Zgrabite je, niko drugi to ne može uraditi za vas.

Ljubav ima miris, boju i zvuk

Ljubav nije misaona imenica. Ljubav je opipljiva, ima miris, boju i zvuk. Miriše na trag voljene osobe na jastuku, obojena je tonom njegove kože i zvuči baš poput glasa kojim nam se obraća. To je ljubav u tri oblika. Savršena, jedina koju trebamo. I vrijedna čekanja. Vrijedna toga da ne prihvatamo ništa manje od savršenog, ništa manje od onog zbog čega nam srce lupa brže. Ljubav zbog koje čekanje nije teško. Vjerujte mi, jer

ja čekam jako dugo. I to ne boli. Nije zamorno. Nije poražavajuće. Lijepo je, iskreno i jedino čisto čulo.

Prognoze su, ipak, samo prognoze

Ja sam imala malo šanse da preživim. Neki od mojih prijatelja još i manje. Prognoze su rekle svoje. Mi smo odradili svoje. Život je izbrisao tačku i stavio zarez. Za novi početak. Jer prognoza je samo prognoza i nije sigurna za period duži od 36 časova. Kao sa vremenskim prilikama. A i šifre su samo kombinacija slova i brojeva. Čovjek je puno više od toga.